

Sygn. akt III AUa 617/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak (spr.) SA Teresa Czekaj
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2013 r. w Lublinie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy M. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 19 kwietnia 2013 r. sygn. akt VIII U 2093/12

oddala apelację.

III A Ua 617/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 marca 2012 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. W. przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu tej decyzji wskazano, że wnioskodawca ukończył 60 lat, legitymuje się stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 22 dni, lecz nie udokumentował wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a jedynie 14 lat, 11 miesięcy i 25 dni. Organ rentowy nie uznał za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach okresu od 13 kwietnia 1973 r. do 1 maja 1973 r., ponieważ wnioskodawca nie świadczył pracy po zakończeniu służby wojskowej, a także okresu od 1 maja 1986 r. do 30 kwietnia 1987 r., w którym to M. W. przebywał na urlopie bezpłatnym.

W odwołaniu od tej decyzji M. W. domagał się jej zmiany poprzez ustalenie mu prawa do emerytury, po uprzednim zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu przerwy od dnia 13 kwietnia 1973 r. do dnia 1 maja 1973 r. przypadającego bezpośrednio po zakończeniu służby wojskowej. Podniósł, że na podstawie art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej wskazany wyżej okres winien zostać zaliczony do okresu pracy w szczególnych warunkach. Wywodził, że okres ten obejmuje czas pozostawania w zatrudnieniu na stanowisku rzemieślnika oraz rzemieślnika specjalisty w (...) w L. od dnia 5 sierpnia 1970 r. do dnia 16 sierpnia 1985 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że M. W., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 9 lutego 2012 r. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Do tego wniosku załączył m.in. świadectwo pracy z dnia 16 sierpnia 1985 r. wystawione przez (...) w L., z którego wynikało, iż w okresie od 5 sierpnia 1970 r. do 16 sierpnia 1985 r. był zatrudniony na stanowisku rzemieślnika oraz rzemieślnika specjalisty.

Na podstawie zgromadzonych dokumentów, zaskarżoną decyzją z dnia 2 marca 2012 r. organ rentowy ustalił na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny okres ubezpieczenia wnioskodawcy wynoszący 27 lat, 11 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, uznając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 22 dni z tytułu zatrudnienia w (...) w L. od 5 sierpnia 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r., od 20 kwietnia 1971 r. do 12 kwietnia 1973 r. oraz od 2 maja 1973 r. do 16 sierpnia 1985 r.

Sąd Okręgowy podniósł, że w sprawie niniejszej bezsporne było, że w okresie od 5 sierpnia 1970 r. do 16 sierpnia 1985 r. M. W. był zatrudniony na stanowisku rzemieślnika oraz rzemieślnika specjalisty w (...) w L.. W okresie od 20 kwietnia 1971 r. do 12 kwietnia 1973 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Do pracy w macierzystym zakładzie pracy po odbyciu tej służby powrócił w dniu 2 maja 1973 r.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności odwołanie M. W. Sąd I instancji uznał za niezasadne i jako takie oddalił.

Sąd Okręgowy uzasadniając to rozstrzygnięcie podniósł, iż zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, a ponadto nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepisy dotychczasowe, o których mowa w art. 184 i 32 powołanej ostatnio ustawy zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z §§ 2, 3 i 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 55 lat, dla mężczyzn 60 lat, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, przy czym praca ta wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku, co potwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji.

Sąd Okręgowy podkreślił, że spór sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy okres przerwy między ukończeniem zasadniczej służby wojskowej a ponownym podjęciem pracy w macierzystym zakładzie pracy podlegał zaliczeniu do

okresu pracy w warunkach szczególnych, a w konsekwencji czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem takiej pracy na dzień 1 stycznia 1999 r.

Stosownie do art. 108 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. 2012r., poz. 461) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r., okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia było zachowanie terminów, określonych w art. 106 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej wyżej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. 1968, Nr 44, poz. 318 ze zm.) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Stosownie do § 5 ust. 1 tego rozporządzenia żołnierzowi, który powrócił do zatrudnienia w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby, wliczał się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z przepisów tych wynika, że pod warunkiem w nich wskazanym okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Sąd Okręgowy miał również na uwadze stanowisko prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2006 roku, III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108, z dnia 25 lutego 2010 roku, II UK 215/09, OSNP 2011/15-16/219 i z dnia 25 lutego 2010 roku, II UK 219/09, Lex nr 590248).

Bezsporne w sprawie było, że wnioskodawca przed upływem 30 dni od zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy, w którym był zatrudniony przed odbyciem służby wojskowej. W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (k. 11 akt kapitałowych) znajduje się bowiem stosowna informacja pracodawcy, z której wynika, że M. W. po odbyciu zasadniczej służby wojskowej powrócił do zakładu pracy w dniu 2 maja 1973 r., a więc przed upływem 30 dni od zakończenia tej służby.

Nie ma również wątpliwości, że okres służby wojskowej nie jest okresem zatrudnienia, a żołnierz odbywający tę służbę nie jest pracownikiem. Okres pełnienia służby wojskowej zalicza się jednak do okresu pracy w szczególnych warunkach na mocy szczególnych przepisów, co też uczynił organ rentowy uznając okres od 20 kwietnia 1971 roku do 12 kwietnia 1973 roku za okres pracy w szczególnych warunkach.

Analiza powołanych wyżej przepisów, a zwłaszcza art. 108 ustawy w związku z § 5 ust. 1 rozporządzenia z dnia 22 listopada 1968 r., zdaniem Sądu Okręgowego, prowadzi do wniosku, że przepisy te określają uprawnienia pracownika kończącego odbywanie czynnej służby wojskowej i jednocześnie obowiązki zakładu pracy w zakresie stosunku pracy. Zakład pracy zatrudniający pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, ma obowiązek zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy i wynagrodzenia. Okres zasadniczej służby wojskowej zalicza się pracownikowi do wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem (dodatek stażowy, nagrody jubileuszowe itp.). Jedynym warunkiem koniecznym dla zachowania tych uprawnień jest

fakt zgłoszenia powrotu do pracy w ciągu 30 dni od zwolnienia ze służby (art. 106). Termin 30-dniowy jest terminem nieprzekraczalnym, w którym pracownik ma wyrazić wolę powrotu do pracy.

Wykładnia powyższych przepisów nie uprawnia jednak do wniosku, że okres przerwy między ukończeniem służby wojskowej a ponownym podjęciem pracy w macierzystym zakładzie może być zaliczony jako okres pracy w szczególnych warunkach - z uwagi na brak wyraźnego uregulowania w tym zakresie. Przepisy art. 108 ustawy w związku z § 5 ust. 1 rozporządzenia stanowią jedynie o zaliczeniu do uprawnień wynikających ze stosunku pracy wyłącznie okresu odbywania czynnej służby wojskowej.

Na marginesie swoich rozważań Sąd Okręgowy podniósł, iż przepisy ustawy emerytalno-rentowej precyzyjnie określają, które okresy można uznać za składkowe i nieskładkowe. Art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazuje, iż za okresy składkowe uważa się okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby. Przepis ten wyraźnie stanowi, że do okresów składkowych można zaliczyć jedynie okres czynnej służby wojskowej, a nie sporny okres przerwy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2005 roku, III AUa 1336/04).

Reasumując, Sąd I instancji uznał, iż M. W. nie spełnił warunków do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie legitymuje się bowiem 15-letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony M. W., zaskarżając go w całości i zarzucając:

a/ naruszenie przepisów materialnego, a mianowicie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz art. 106 i art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez przyjęcie, że okres od zwolnienia ze służby wojskowej do podjęcia pracy w zakładzie pracy, w którym pracownik był zatrudniony przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej, nie podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach;

b/ błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie posiadał 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, niezbędnego do nabycia prawa do emerytury.

W konsekwencji tych zarzutów ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie mu prawa do emerytury począwszy od dnia złożenia wniosku o to świadczenie. Apelant wnosił nadto o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, z uwzględnieniem wynagrodzenia radcy prawnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Wnioskodawca M. W. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. i w dacie złożenia wniosku o emeryturę (9 lutego 2012 r.) osiągnął wiek wymagany przez art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, a ponadto nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Przepisy dotychczasowe, o których mowa w art. 184 i 32 powołanej ostatnio ustawy, zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z przepisami §§ 2, 3 i 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 55 lat, dla mężczyzn 60 lat, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, przy czym praca ta wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku, co potwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji.

W prawidłowo ustalonym przez Sąd I instancji stanie faktycznym i prawnym rozważenia w sprawie niniejszej wymagało, czy wnioskodawca według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Istota sporu sprowadzała się zatem do kwalifikacji prawnej okresu od dnia zwolnienia M. W. z zasadniczej służby wojskowej po jej odbyciu (12 kwietnia 1973 r.) do dnia powrotu do zakładu pracy, w którym przed powołaniem do odbycia czynnej służby wojskowej tę pracę wykonywał (2 maja 1973 r.), w celu podjęcia zatrudnienia.

W judykaturze Sądu Najwyższego za utrwalone należy uznać stanowisko, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela, że okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zalicza się do stażu wymaganego do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. powołane przez Sąd Okręgowy wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06 – OSNP 2007, nr 7-8, poz. 108; z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 215/09 – OSNP 2011, nr 15-16, poz. 219 oraz z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 219/09 – LEX nr 590248). Bezsporne było między stronami, że wnioskodawca został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej z zakładu pracy, w którym był zatrudniony na stanowisku pracy zaliczonym do stanowisk pracy w szczególnych warunkach oraz po odbyciu służby wojskowej powrócił do pracy w szczególnych warunkach u tego samego pracodawcy, a nadto że powrót do pracy zgłosił on w ustawowym terminie. Dokonując ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy należało więc mieć na uwadze, że ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od dnia 20 kwietnia 1971 r. do dnia 12 kwietnia 1973 r. Następnie w dniu 2 maja 1973 r. zgłosił się do macierzystego zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia. Ocenię, czy w ustalonym stanie faktycznym czas odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej należy traktować jako okres pracy w szczególnych warunkach - w kontekście przepisów regulujących uprawnienia związane z odbywaniem czynnej służby wojskowej - należy odnosić do regulacji obowiązujących w czasie, kiedy wnioskodawca odbywał służbę wojskową (w latach 1971-1973), a nie do przepisów dotyczących tej materii obowiązujących później, np. w dacie złożenia wniosku lub wydania decyzji przez organ rentowy. Zgodnie z obowiązującym wówczas art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220), okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zaliczał się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 ostatnio powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) regulowało w

sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie, w tym zasady zaliczenia okresu odbytej zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia. Stosownie do § 3 ust. 1 tego rozporządzenia w jego pierwotnym brzmieniu, pracownikowi, który w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej podjął zatrudnienie w zakładzie pracy, który go zatrudnił w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie pracy lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Ponowne podjęcie pracy w zakładzie pracy zatrudniającym ubezpieczonego w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, tj. w (...) w L., nastąpiło w ciągu 30 dni od zakończenia służby, co zgodnie z art. 106 ust. 1 obowiązującej wówczas ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uzasadniało wliczenie okresu odbytej służby wojskowej do wszystkich uprawnień pracowniczych. Znalazło to odzwierciedlenie w treści świadectwa pracy z dnia 16 sierpnia 1985 r. wydanego przez tegoż pracodawcę. Jednakże sama informacja zawarta w świadectwie pracy nie może przesądzać o zakwalifikowaniu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy spornego okresu przerwy pomiędzy zakończeniem przez wnioskodawcę pełnienia czynnej służby wojskowej a powrotem do pracy, trwającej od dnia 13 kwietnia 1973 r. do dnia 1 maja 1973 r.

Przepisy art. 106 i 108 powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowią o zaliczeniu okresu odbytej czynnej służby wojskowej jedynie do uprawnień wynikających ze stosunku pracy. Nie dają one podstawy do zaliczenia do okresów składkowych bądź nieskładkowych przerwy pomiędzy zwolnieniem z zasadniczej służby wojskowej po jej odbyciu a powrotem do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Okres takiej przerwy nie został bowiem wymieniony w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który za okresy składkowe uważa okresy czynnej służby w Wojsku Polskim lub okresy równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby. Z kolei okresy nieskładkowe zostały enumeratywnie wymienione w art. 7 tej ustawy, który jednak nie przewiduje możliwości zaliczenia do tych okresów przerwy pomiędzy zwolnieniem z czynnej służby wojskowej a powrotem do pracodawcy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, powołana wyżej ustawa o powszechnym obowiązku obrony nie zawiera tzw. słowniczka użytych w niej określeń, w tym terminu: „okres odbytej służby wojskowej”. Niemniej jednak przepisy tej ustawy precyzowały jednoznacznie, że okres tej służby rozpoczynał się w dniu (terminie) wskazanym w powołaniu do czynnej służby wojskowej (art. 49 ust. 1 w zw. z art. 48 ust. 1) i ulegał zakończeniu po jej odbyciu z chwilą odejścia żołnierza z miejsca pełnienia służby (opuszczenia koszar), po zwolnieniu z niej przez dowódcę jednostki wojskowej lub inny organ wojskowy (art. 60).

Wspomniany przepis art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że jedynie okresy czynnej służby wojskowej są okresami składkowymi. Stąd do okresów składkowych na podstawie tego przepisu można zaliczyć okres zasadniczej służby wojskowej tylko do dnia opuszczenia jednostki wojskowej po otrzymaniu rozkazu zwolnienia ze służby, a nie sporny okres przerwy, podczas której wnioskodawca opuścił już teren jednostki wojskowej, a jeszcze nie zgłosił gotowości podjęcia zatrudnienia u pracodawcy.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu I instancji, że przepisy art. 106 i 108 powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz §§ 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin określały jedynie uprawnienia stron stosunku pracy – pracownika, który odbył czynną służbę wojskową oraz pracodawcy, w zakresie stosunku pracy łączącego ich w dniu powołania pracownika do zasadniczej służby wojskowej. Zgodnie z tymi przepisami pracodawca miał obowiązek zatrudnić takiego pracownika, o ile ten ostatni w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia ze służby zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Spełnienie tego warunku sprawiało, że okres odbytej służby wojskowej podlegał zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy (dodatek stażowy, nagroda jubileuszowa itp.). Termin 30-dniowy na zgłoszenie pracodawcy powrotu w celu podjęcia zatrudnienia (wykonywania pracy) stanowił przywilej pracownika związany

z odbyciem czynnej służby wojskowej. W świetle ostatnio powołanych przepisów dla zachowania ciągłości pracy nie zachodziła potrzeba zgłoszenia pracodawcy przez pracownika gotowości podjęcia zatrudnienia bezpośrednio po zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej po jej odbyciu, lecz wystarczyło zachowanie w/w 30-dniowego terminu. Zakreślenie przez ustawodawcę takiego terminu miało na celu, jak trafnie podniósł apelant, umożliwienie takiemu pracownikowi powrotu do miejsca stałego zamieszkiwania oraz załatwienia różnych pilnych i jednocześnie ważnych spraw życiowych, co było niemożliwe w czasie odbywania służby wojskowej.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności Sąd Apelacyjny uznał za chybiony przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz art. 106 i art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Brak podstaw, z przedstawionych wyżej względów, do zaliczenia okresu przerwy pomiędzy zwolnieniem ubezpieczonego z zasadniczej służby wojskowej po jej odbyciu (13 kwietnia 1973 r.), a jego powrotem do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia (2 maja 1973 r.), do stażu ubezpieczeniowego, w tym do niezbędnego do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym okresu pracy w szczególnych warunkach, sprawiła, iż zarzut błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że wnioskodawca według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. nie posiadał co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, również nie mógł być uznany za trafny.

W świetle powyższych ustaleń zaskarżony wyrok odpowiada prawu, zaś przedstawione w apelacji zarzuty okazały się niezasadne. Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że M. W. nie spełnił wszystkich warunków przyznania prawa do emerytury, bliżej określonych w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które, co istotne, muszą być spełnione łącznie, a mianowicie nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.